

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 1123

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 25 noiembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 483 din 13 iulie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (1) din Codul penal	2–4
Decizia nr. 487 din 13 iulie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488 ⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală	4–7
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.633. — Ordin al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației pentru modificarea Ordinului ministrului delegat pentru administrație nr. 137/2012 privind acordarea celui de-al doilea titlu de parc industrial Societății „Eurobusiness Parc Oradea” — S.R.L.	8–9
ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE	
19.100. — Raport privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Diaspora și Prietenii în anul 2021	10
19.673. — Raport privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Vrancea Noastră în anul 2021	10
19.689. — Raport privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Pact pentru Galați în anul 2021	11
19.830. — Raport privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Oamenilor Liberi în anul 2021	11
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 73 din 11 octombrie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	12–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 483**

din 13 iulie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (1) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Irina-Ioana Kuglay.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 367 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Florin Voicu Micluță în Dosarul nr. 854/57/2013 al Tribunalului Hunedoara — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 957D/2018.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. Se arată că sintagma „sub orice formă” din cuprinsul textului criticat este suficient de clară, că aceasta are semnificația oricărui act de conduită comisiv sau omisiv prin care se acordă ajutor și că prevederea acesteia în cuprinsul art. 367 alin. (1) din Codul penal este rezultatul unei bune tehnici legislative, legiuitorul incriminând un act de complicitate prin folosirea unei sintagme similare celei din art. 48 din Codul penal ce reglementează complicitatea. Se arată că, în cuprinsul normei penale anterior menționate, sintagma „sub orice formă” este clară, precisă și previzibilă și că expresia criticată își menține acest caracter și în cuprinsul dispozițiilor art. 367 alin. (1) din Codul penal.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 29 mai 2018, pronunțată în Dosarul nr. 854/57/2013, **Tribunalul Hunedoara — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 367 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Florin Voicu Micluță într-o cauză având ca obiect stabilirea vinovăției autorului excepției sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de sprijinire a unui grup infracțional organizat, șantaj și cămătărie.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, se arată, în esență, că sintagma „sub orice formă” din cuprinsul prevederilor art. 367 alin. (1) din Codul penal este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât legiuitorul nu definește, conform unor criterii obiective, modalitățile faptelor care intră în sfera acestei sintagme, aspect ce determină încălcarea prin textul criticat a principiului legalității incriminării

și a pedepsei. Se face trimitere la jurisprudența Curții Constituționale și la cea a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la principiul anterior menționat. Se susține că, pentru aceste motive, dispozițiile art. 367 alin. (1) din Codul penal contravin dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare ale inculpatului.

6. **Tribunalul Hunedoara — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că folosirea în cuprinsul textului criticat a sintagmei „sub orice formă”, cu referire la modalitatea de aderare la un grup infracțional organizat sau de sprijinire a unui grup infracțional organizat, nu aduce atingere dispozițiilor constituționale invocate de autorul excepției.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 367 alin. (1) din Codul penal, care au următorul cuprins: *„Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”*

11. Se susține că textele criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitoare la calitatea legii, ale art. 21 alin. (3) cu privire la dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 referitoare la dreptul la apărare.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 367 alin. (1) din Codul penal incriminează faptele de inițiere și de constituire a unui grup infracțional organizat, precum și faptele de aderare și sprijinire a unui astfel de grup, în privința acțiunii de sprijinire textul criticat prevăzând că aceasta poate fi săvârșită „sub orice formă”. Prin urmare, elementul material al laturii obiective a infracțiunii de constituire a unui grup infracțional, în forma sa de bază, prevăzută la art. 367 alin. (1) din Codul penal, constă în săvârșirea oricăreia dintre faptele anterior enumerate, iar, dintre acestea, fapta de sprijinire nu trebuie să fie comisă într-o anumită formă, expres prevăzută de lege.

13. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat a fost analizat de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 460 din 5 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 979 din 20 noiembrie 2018, paragrafele 41—43, prin care s-a reținut că noțiunile „inițiere”, „constituire”, „aderare” și „sprijinire” nu reprezintă opțiuni legislative recente, ci acestea se regăseau și anterior în legislația penală. Astfel, Curtea a constatat că, în legătură cu acestea, doctrina a precizat că inițierea unui grup infracțional organizat înseamnă pregătirea sau organizarea unei asemenea structuri. Inițiatorul unui grup infracțional este persoana care pune bazele unei pluralități constituite de infractori. Pentru existența infracțiunii în această modalitate, nu are nicio relevanță dacă inițierea a fost sau nu transpusă în practică. Constituirea unui grup infracțional organizat este o activitate prin care se înființează o organizație criminală, care vizează săvârșirea unor infracțiuni. Prin activitatea de inițiere și constituire este întemeiată și organizată pluralitatea de infractori. Aderarea la o asocieri constituită în scop infracțional constă în dobândirea calității de membru al asocierii. Aderarea la un grup infracțional organizat se poate manifesta expres (de exemplu, depunerea unui jurământ) sau tacit (de exemplu, desfășurarea unor activități din care rezultă că cel în cauză se consideră membru al grupului). Sprijinirea grupului infracțional organizat înseamnă un ajutor de orice fel acordat unui astfel de grup. Ajutorul poate fi de natură materială (de exemplu, plata unei contribuții) sau de ordin moral (de exemplu, atragerea de adepți). Totodată, Curtea a reținut că în practica instanțelor s-a statuat, de exemplu, că nu există „grup organizat” fără să existe o organizare a grupului, reguli de acționare, o ierarhie a membrilor și o repartizare a rolurilor. De asemenea, s-a reținut că infracțiunea prevăzută în art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, în modalitatea constituirii grupului infracțional organizat implică o activitate de alcătuire, de înființare a grupului, iar în modalitatea inițierii implică acțiuni prin care se pun bazele acestui grup, toate acestea presupunând stabilirea componenței, structurii, modului de organizare și operare, scopului și mijloacelor, a rolului fiecărui membru și a modalităților de aducere la îndeplinire a scopului urmărit. Sub aspect subiectiv, este necesar ca persoanele care urmăresc inițierea și constituirea unui astfel de grup să fie de acord să facă parte din structura acestuia, să achieseze la scopul urmărit de grup și la modalitățile de aducere la îndeplinire și, în final, să contribuie activ la realizarea acestui scop. Aderarea la un grup infracțional organizat constă în intrarea efectivă a făptuitorului într-un astfel de grup, ca membru al acestuia. Însă existența infracțiunii în această modalitate de săvârșire este condiționată de prezența unui grup deja constituit, în care făptuitorul înțelege să intre ca membru. Fapta de sprijinire a grupului criminal organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, presupune furnizarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea săvârșirii infracțiunilor grave prevăzute de lege. Având în vedere cele anterior menționate, faptul că legiuitorul utilizează în reglementarea dispozițiilor criticate, referitoare la infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat, noțiuni identice cu cele din vechea reglementare — „inițiere”, „constituire”, „aderare” și „sprijinire” —, ținând cont de jurisprudența și doctrina dezvoltate până la data intrării în vigoare a noului Cod penal și luând în considerare faptul că, în mod firesc, jurisprudența care vine în continuarea celei existente va avea drept reper cele statuate anterior, Curtea a constatat că dispozițiile de lege criticate nu au o formulare ambiguă, neclară și imprezizibilă pentru un cetățean care nu dispune de o pregătire juridică temeinică, astfel

că nu sunt încălcate cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate a legii impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 489 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 29 august 2016).

14. Așadar, acțiunea de sprijinire a unui grup infracțional organizat constă într-un ajutor de natură materială sau morală pe care o persoană, care deși nu face parte din grup, o acordă membrilor unui astfel de grup, iar în considerarea pericolului ridicat pe care îl prezintă asemenea fapte, legiuitorul a înțeles să le pedepsească pe acestea indiferent de forma în care sunt săvârșite. Așa fiind, sintagma „sub orice formă” din cuprinsul art. 367 alin. (1) din Codul penal are sensul ce rezultă din înțelesul uzual al termenilor care o compun, respectiv acela de a indica faptul că, indiferent de maniera în care este comisă acțiunea de sprijinire a unui grup infracțional organizat, aceasta intră în sfera de aplicare a prevederilor art. 367 alin. (1) din Codul penal și va fi sancționată cu pedeapsa prevăzută în cuprinsul textului criticat.

15. Astfel cum am arătat mai sus, prin Decizia nr. 460 din 5 iulie 2018, anterior citată, paragrafele 32—35, Curtea Constituțională a constatat caracterul clar, precis și previzibil al noțiunilor „inițiere”, „constituire”, „aderare” și „sprijinire”, cuprinse în dispozițiile art. 367 alin. (1) și alin. (3) din Codul penal, statuând că dreptul, ca operă a legiuitorului, nu poate fi exhaustiv, iar dacă este lacunar, neclar, sistemul de drept recunoaște judecătorului competența de a tranșa ceea ce a scăpat atenției legiuitorului, printr-o interpretare judiciară, cazuală a normei. Prin aceeași decizie, Curtea a statuat că sensul legii nu este dat pentru totdeauna în momentul creării ei, ci trebuie să se admită că adaptarea conținutului legii se face pe cale de interpretare — ca etapă a aplicării normei juridice la cazul concret —, în materie penală, cu respectarea principiului potrivit căruia legea penală este de strictă interpretare. Totodată, Curtea a reținut că interpretarea autentică, legală poate constitui o premisă a bunei aplicări a normei juridice, prin faptul că dă o explicație corectă înțelesului, scopului și finalității acesteia, însă legiuitorul nu poate și nu trebuie să prevadă totul. În concret, orice normă juridică, ce urmează a fi aplicată pentru rezolvarea unui caz concret, urmează a fi interpretată de instanțele judecătorești (interpretare judiciară, cazuală), pentru a emite un act de aplicare legal.

16. Totodată, făcând trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la exigențele de calitate a legii penale impuse de principiul legalității incriminării și a pedepsei, prevăzută la art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de contencios constituțional a statuat că formularea legilor nu poate prezenta o precizie absolută și că una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind

o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, Curtea de la Strasbourg a statuat că art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârile din 22 noiembrie 1995, 24 mai 2007 și 21 octombrie 2013, pronunțate în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Cauza *Dragotoniu și Militaru-*

Pidhorni împotriva României, paragrafele 36 și 37, și Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

17. Referitor la invocarea în prezenta cauză a dispozițiilor constituționale ale art. 21 alin. (3) cu privire la dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 referitoare la dreptul la apărare, Curtea reține că acestea nu sunt aplicabile în prezenta cauză, întrucât textul criticat constituie o normă de drept penal substanțial, iar garanțiile drepturilor fundamentale anterior menționate se asigură prin norme ale dreptului procesual penal.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Florin Voicu Micluță în Dosarul nr. 854/57/2013 al Tribunalului Hunedoara — Secția penală și constată că dispozițiile art. 367 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Hunedoara — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 487

din 13 iulie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Irina-Ioana Kuglay.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ioan Galiș, Malvina Galiș, Ioan Huluban și Sorin Cosma în Dosarul nr. 520/33/2017 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.229D/2018.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorii Ioan Galiș și Ioan Huluban, domnul avocat Alexandru Ștefan din cadrul Baroului Cluj. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, la dosar, părțile Gheorghe Vasile Zaha, Marius Felician Fărcaș și Dumitru Bode au trimis o cerere de judecare a cauzei în lipsă.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Alexandru Ștefan, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate. Se susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și ale art. 21 din Constituție și pe cele ale art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Se susține că protecția juridică oferită de legiuitor prin reglementarea în cuprinsul Codului de procedură penală a contestației privind durata procesului penal este una teoretică și iluzorie, câtă vreme acesta nu prevede o sancțiune pentru situația nerespectării termenului prevăzut la art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală. Se susține că, pentru motivul

anterior menționat, statul român nu protejează dreptul fundamental la un proces echitabil, în componenta sa referitoare la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, și nu previne perpetuarea încălcării acestui drept, cu toate că există o problemă structurală referitoare la încălcarea duratei rezonabile de soluționare a cauzelor. Se susține că, în mod rezonabil, legiuitorul ar fi trebuit să prevadă o sancțiune procedurală expresă cel puțin pentru ipoteza în care încălcarea dreptului de soluționare a cauzei într-un termen rezonabil continuă și ulterior momentului stabilit printr-o hotărâre judecătorească ca termen ultimativ pentru soluționarea cauzei și că sancțiunea despre care se face vorbire ar trebui să fie nulitatea, concluzie ce se desprinde din analiza următoarelor patru elemente (reper): caracterul obligatoriu al legii, principiul statului de drept, dreptul la o durată rezonabilă a procedurii și dreptul la un remediu intern eficace. Se arată, în acest sens, cu privire la cel dintâi reper anterior menționat, că, dacă dispozițiile constituționale și legale garantează dreptul la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil și dacă un judecător constată încălcarea acestui drept și stabilește un termen ultimativ pentru soluționarea cauzei, atunci efectuarea unor acte de urmărire penală după împlinirea termenului stabilit de judecător constituie o vădită ignorare a legii. Referitor la cel de-al doilea reper indicat de autorul excepției, se arată că încălcarea termenului stabilit conform art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală constituie o ignorare a hotărârilor judecătorești, dreptul de acces la justiție devenind, mai degrabă, unul iluzoriu. Cum cu privire la dreptul la o durată rezonabilă a procedurii au fost făcute anterior referiri, este analizat în continuare cel de-al patrulea reper. În privința acestuia se arată că, în lipsa sancțiunii analizate, nu există în legislația internă un remediu efectiv pentru situația încălcării de către organele judiciare a termenului stabilit de judecător potrivit textului criticat. Se arată, de asemenea, că existența teoretică a posibilității de sancționare administrativă a magistratului care încalcă dispoziția instanței de a soluționa cauza într-un anumit termen nu reprezintă o garanție a respectării dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, ci o formă de sancționare a magistratului pentru neîndeplinirea unei obligații profesionale, iar aceasta din urmă constituie o chestiune diferită. Pentru aceste motive, pentru cele formulate în scris în susținerea excepției de neconstituționalitate în fața instanței și pentru cele arătate de Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori în încheierea de sesizare, se solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

5. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, în principal, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată. Cu privire la admisibilitatea acesteia, se susține că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă întrucât ceea ce se solicită Curții Constituționale nu este constatarea neconformității textului criticat cu dispozițiile Constituției, ci constatarea că se impune ca legiuitorul să completeze dispozițiile legale criticate cu alte aspecte de ordin procedural. Or, acest procedeu excedează sferei competenței Curții Constituționale, care este chemată, astfel, să îndeplinească rolul de legiuitor, ceea ce ar fi inadmisibil. Pe fond, se susține că excepția este neîntemeiată și că aceasta are la bază o lectură greșită sau incompletă a textului criticat. Se susține că procedura contestației privind durata procesului penal este reglementată ca o premisă pentru acordarea unui remediu procesual concret, raportat la fiecare cauză în parte, și că ea nu a fost prevăzută pentru a duce la remedierea în concret a dreptului încălcat, ci doar pentru a se constata că a intervenit o încălcare a duratei rezonabile de soluționare a cauzelor la un anumit moment procesual. De altfel, se arată că în practică

remediile sunt numeroase și sunt adaptate de instanțe la specificul fiecărei cauze. Spre exemplu, se susține că există o practică a instanțelor judecătorești de individualizare a pedepselor, prin aplicarea unor pedepse în cuantumuri mai reduse, sau de individualizare a acestora cu suspendarea, ca modalitate de executare, în cazul pedepselor cu închisoarea, pentru simplul motiv că într-un anumit moment procesual a intervenit o încălcare a dreptului la un proces echitabil, inclusiv din perspectiva duratei rezonabile de soluționare a cauzelor. Distinct de cele anterior menționate, se susține că o lectură greșită a textului criticat duce la concluzia, de asemenea greșită, că orice depășire de către procuror a termenului stabilit de instanță, conform art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală, ar constitui, pe de o parte, o culpă a acestuia, iar, pe de altă parte, o nouă încălcare a duratei rezonabile de soluționare a cauzelor. Se arată că o astfel de premisă ignoră faptul că termenul stabilit de judecător pentru ca procurorul să finalizeze urmărirea penală este un termen pentru ipoteza *rebus sic stantibus*. Or, urmărirea penală este o activitate dinamică, iar completarea ei poate presupune necesitatea administrării unor probe sau a completării probelor și poate duce, pe măsura administrării unor noi probe, la necesitatea prelungirii urmăririi penale. Se susține că, de aceea, legiuitorul a prevăzut, la alin. (3) al art. 488⁶ din Codul de procedură penală, soluția că o altă contestație privind durata procesului penal nu poate avea în vedere decât motive ulterioare primei contestații. Se arată că ar fi inechitabil, și prin aceasta neconstituțional, ca procurorul să nu se conformeze cerinței aflării adevărului, ci cerinței de a respecta un termen stabilit de instanța de judecată și, prin urmare, de a interpreta textul criticat în sensul că procurorul decede din obligația de a finaliza urmărirea penală prin aflarea adevărului; se subliniază faptul că atribuțiile de serviciu ale procurorilor nu sunt drepturi, ci obligații și că din acestea nu se poate decădea. Pe de altă parte, se arată că nici în ipoteza în care urmărirea penală este prelungită de către procuror în mod nejustificat, peste termenul stabilit de judecător, conform art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală, nu se poate pune problema remedierii acestei încălcări a duratei rezonabile de soluționării cauzei prin excluderea, eliminarea sau anularea actelor efectuate peste acest termen. În acest din urmă sens, se dă ca exemplu situația în care procurorul administrează probe în favoarea acuzatului, cu încălcarea termenului analizat, ipoteză în care neluarea în considerare a respectivelor probe ar fi în defavoarea persoanei acuzate. Se conchide că remediu în situația analizată nu trebuie să fie acela de a pune în discuție legitimitatea probelor administrate peste termenul reglementat de textul criticat, iar faptul că se solicită Curții completarea dispozițiilor procesual penale cu un nou caz de nulitate constituie, în realitate, un alt motiv de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate.

6. În replică, domnul avocat Alexandru Ștefan arată că excepția este admisibilă și că, prin invocarea excepției, a criticat o soluție legislativă, nu întreaga procedură a contestației privind durata soluționării cauzelor. Precizează că nu solicită Curții să devină un legiuitor pozitiv, ci să constate o încălcare a dispozițiilor constituționale și convenționale invocate, obligând astfel Parlamentul să pună textul criticat în acord cu acestea.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea penală din 3 iulie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 520/33/2017, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 488⁶ alin. (1) și (3)**

din **Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ioan Galiş, Malvina Galiş, Ioan Huluban și Sorin Cosma într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate de inculpați cu privire la durata procesului penal.

8. În **motivarea excepției de neconstituționalitate** se arată că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale întrucât nu stabilesc nicio sancțiune în cazul nerespectării termenului stabilit de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată, conform art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală. Se arată că dispozițiile art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care nerespectarea termenului anterior menționat se sancționează cu nulitatea actelor de urmărire penală efectuate cu depășirea acestui termen. În acest sens, se susține că soluția legislativă care nu prevede o sancțiune procedurală în cazul nerespectării termenului stabilit de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată, conform textelor criticate, încalcă principiul caracterului obligatoriu al legii, principiul statului de drept, dreptul la o durată rezonabilă a procedurii și dreptul la un remediu intern eficace.

9. **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori** opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată și arată că achiesează la argumentele formulate de autorii excepției.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului autorilor prezenți, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „(1) *Când apreciază contestația ca fiind întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța admite contestația și stabilește termenul în care procurorul să rezolve cauza potrivit art. 327, respectiv instanța de judecată să soluționeze cauza, precum și termenul în care o nouă contestație nu poate fi formulată. [...]*

(3) *Dacă s-a constatat depășirea duratei rezonabile, o nouă contestație în aceeași cauză se va soluționa cu luarea în considerare exclusiv a motivelor ivite ulterior contestației anterioare.*”

14. Se susține că textele criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) referitoare la statul de drept și la calitatea legii și ale art. 21 cu privire la accesul liber la justiție, precum și prevederilor art. 6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că argumente de neconstituționalitate similare au fost invocate și cu privire la alte termene prevăzute în cuprinsul

Codului de procedură penală, aceste critici vizând, pe de o parte, stabilirea naturii juridice a termenelor în cauză de către instanța de contencios constituțional, iar, pe de altă parte, nevoia de a sancționa încălcarea respectivelor termene.

16. În acest sens, spre exemplu prin Decizia nr. 716 din 5 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 11 februarie 2020, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 207 alin. (1) din Codul de procedură penală, care pune în discuție o problemă de interpretare și aplicare a legii, ce trebuie să aparțină instanțelor judecătorești, trebuie respinsă, ca inadmisibilă (paragraful 18 din Decizia nr. 716 din 5 noiembrie 2019). Prin aceeași decizie, paragrafele 21 și 22, Curtea a statuat că pentru determinarea conținutului normativ al noimei supuse controlului de constituționalitate trebuie să se țină seama de modul în care aceasta este interpretată în practica judiciară. S-a arătat în acest sens că interpretarea legilor este operațiunea rațională, indispensabilă în procesul aplicării și respectării acestora, având ca scop clarificarea înțelesului normelor juridice sau a câmpului lor de aplicare (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1.560 din 7 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 139 din 24 februarie 2011), iar în procesul de soluționare a cauzelor cu care au fost învestite, această operațiune este realizată de instanțele judecătorești, în mod necesar, prin recurgerea la metodele interpretative. Interpretarea astfel realizată indică instanței constituționale înțelesul noimei juridice supuse controlului de constituționalitate, obiectivizându-i și circumscriind-i conținutul normativ în vederea atingerii acestei finalități. Interpretarea dată normelor juridice trebuie să fie una general acceptată, aceasta putându-se realiza fie prin pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unor hotărâri prealabile sau în soluționarea unor recursuri în interesul legii, fie printr-o practică judiciară constantă (a se vedea Decizia nr. 841 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 12 februarie 2016, paragrafele 29—30). Or, în cauza dedusă judecătii, Curtea a constatat că în privința modului de interpretare a noimei juridice supuse controlului de constituționalitate nu au fost pronunțate nici hotărâri prealabile, nici hotărâri în soluționarea unor recursuri în interesul legii, care să contravină dispozițiilor Legii fundamentale, iar cu privire la practica judiciară existentă, a constatat că aceasta nu se caracterizează printr-o cvasiunanimitate care să plaseze interpretarea textului criticat în afara cadrului și a limitelor Constituției. În acest context, Curtea a reținut că faptul că, în practică, unele instanțe judecătorești interpretează, în mod izolat, termenul prevăzut la art. 207 alin. (1) din Codul de procedură penală ca fiind unul de recomandare, și nu unul imperativ și pe această bază factuală se solicită Curții Constituționale pronunțarea unei decizii similare Deciziei nr. 336 din 30 aprilie 2015 nu relevă decât o chestiune de greșită interpretare și aplicare a legii, care poate fi remediată prin recurgerea la controlul judiciar. S-a arătat că întotdeauna controlul de constituționalitate vizează conținutul normativ al noimei juridice, astfel cum acesta este stabilit printr-o interpretare generală și continuă la nivelul instanțelor judecătorești, neputând fi efectuat asupra conținutului noimei juridice rezultat din interpretările eronate și izolate ale unor instanțe judecătorești. Prin urmare, controlul de constituționalitate poate viza norma astfel cum aceasta este interpretată, în mod continuu, printr-o practică judiciară constantă, prin hotărâri prealabile și prin hotărâri pronunțate în recursuri în interesul legii, atunci când acestea contravin dispozițiilor Legii fundamentale, însă competența Curții Constituționale este, de asemenea, angajată atunci când există

o practică judiciară divergentă și continuă, fără a fi izolată, în cazul în care una dintre interpretările date normei în cauză este contrară exigențelor Constituției (a se vedea Decizia nr. 818 din 3 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 16 iulie 2008, Decizia nr. 536 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 7 iulie 2011, Decizia nr. 224 din 13 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012, Decizia nr. 336 din 10 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 374 din 1 iunie 2012, și Decizia nr. 841 din 10 decembrie 2015, precitată). Cu alte cuvinte, criteriul fundamental pentru determinarea competenței Curții Constituționale de a exercita controlul de constituționalitate asupra unei interpretări a normei juridice este caracterul continuu al acestei interpretări, respectiv persistența sa în timp, în cadrul practicii judiciare, așadar existența unei practici judiciare care să releve un anumit grad de acceptare la nivelul instanțelor. De aceea, Curtea a constatat că este abilitată să intervină atunci când este sesizată cu privire la existența unei practici unitare/neunitare de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele Constituției, iar interpretările izolate, vădit eronate, nu pot face obiectul controlului de constituționalitate, ci al controlului judecătoresc (paragraful 20 din Decizia nr. 276 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 28 iulie 2016).

17. Prin urmare, Curtea a reținut că nu are competența de a elimina, pe calea controlului de constituționalitate, din conținutul normativ al textului o anumită interpretare izolată și vădit eronată a acestuia, legislația în vigoare oferind alte remedii procesuale ce au ca scop interpretarea unitară a normelor juridice. S-a statuat că acceptarea unui punct de vedere contrar ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești, iar Curtea și-ar aroga competențe specifice acestora, transformându-se din instanță constituțională în una de control judiciar (paragraful 21 din Decizia nr. 276 din 10 mai 2016, precitată).

18. Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale mai sus invocată (a se vedea și Decizia nr. 170 din 26 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 705 din 6 august 2020), precum și susținerile autorilor excepției de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei cauze, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele reținute în Decizia nr. 716 din 5 noiembrie 2019 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în prezenta cauză. În acest sens, Curtea reține că, în susținerea excepției de neconstituționalitate, autorii invocă lipsa stabilirii în practica judiciară a naturii de termen peremptoriu a termenului la care fac trimitere dispozițiile art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală, precum și lipsa reglementării unei sancțiuni aplicabile în cazul nerespectării acestui termen. Curtea constată, de asemenea, că referitor la prevederile art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală nu este învederată o practică cvasiunanimă a instanțelor judecătorești, în sensul nerespectării termenului analizat, de natură a contraveni prevederilor constituționale, și nu au fost pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâri prealabile sau în soluționarea unor recursuri în interesul legii care să încalce dispozițiile Legii fundamentale.

19. Totodată, referitor la critica potrivit căreia legea procesual penală nu prevede sancțiunea aplicabilă în situația încălcării de către organele judiciare a termenului stabilit conform art. 488⁶ alin. (1) din Codul de procedură penală, instanța de contencios constituțional reține faptul că, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”, o astfel de critică fiind, prin urmare, inadmisibilă.

20. Pentru considerentele mai sus arătate, Curtea va respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488⁶ alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ioan Galiș, Malvina Galiș, Ioan Huluban și Sorin Cosma în Dosarul nr. 520/33/2017 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

ORDIN

pentru modificarea Ordinului ministrului delegat pentru administrație nr. 137/2012 privind acordarea celui de-al doilea titlu de parc industrial Societății „Eurobusiness Parc Oradea” — S.R.L.

Având în vedere prevederile:

— art. 6 alin. (1) și ale art. 12 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 212/2020 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 109/2021;

— art. 8 alin. (7) și (8) și ale art. 9 din Legea nr. 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, cu modificările ulterioare,

în temeiul art. 12 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 477/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației,

ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului delegat pentru administrație nr. 137/2012 privind acordarea celui de-al doilea titlu de parc industrial Societății „Eurobusiness Parc Oradea” — S.R.L., publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 19 iunie 2012, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Titlul ordinului va avea următorul cuprins:

„ORDIN

privind acordarea celui de-al doilea titlu de parc industrial Societății Agenția de Dezvoltare Locală Oradea — S.A.”

2. Articolul 2 va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — Terenul pentru care se acordă titlul de parc industrial are următoarele caracteristici:

a) este amplasat pe teritoriul administrativ al municipiului Oradea, județul Bihor, Șoseaua de Centură — Strada Ogorului nr. 4 și identificat în baza extraselor de carte funciară pentru informare nr. 175984, 175985, 175991, 175993, 177729,

177365, 177433—177437, 183275, 183276, 187390—187392, 187985, 187986, 187994, 187995, 188154, 188155, 190248, 190284, 192501, 192502, 192791, 192792, 192800—192803, 192878, 192879, 192881—192886, 194245, 195110—195112, 199168, 200230, 201461, 202065, 202082, 202739—202741, 202768—202770, 203017, 203018, 203260, 203283, 203285, 203293, 203294, 203296, 203302, 203303, 203319, 203362, 203490, 204669, 204686—204688, 205877, 205878, 205932, 205933, 206048, 206049, 208032, 208033, 208035 și 208036, eliberate de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Bihor, Biroul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Oradea;

b) are o suprafață de 80,19 ha.”

3. Anexa se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației,
Cseke Attila Zoltán

ACCES PARC INDUSTRIAL - Strada OGORULUI

Proprietate
publica

**PARCUL INDUSTRIAL
EUROBUSINESS II ORADEA
S=80,19 ha**

Proprietate
privata

UAT
Oradea

Proprietate
privata

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

ACTE ALE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Diaspora și Prietenii în anul 2021

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu Planul de control pe anul 2021, aprobat de președintele Autorității Electorale Permanente, precum și cu notificarea misiunii de control, în perioada 30.08.2021—16.09.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Diaspora și Prietenii în perioada 1.01.2019—31.12.2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate cu privire la respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Diaspora și Prietenii, respectiv a verificării documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control, în perioada 1.05.2020—31.12.2020, formațiunea politică a înregistrat venituri în valoare de 47.767,52 lei și cheltuieli în sumă totală de 18.569,62 lei.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 3 alin. (8), art. 43 alin. (4) și ale art. 49 alin. (1) și (3) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 2 alin. (1) lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 10/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, cu modificările ulterioare.

București, 13 octombrie 2021.

Nr. 19.100.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T

privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă la Partidul Vrancea Noastră în anul 2021

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu Planul de control pe anul 2021, aprobat de președintele Autorității Electorale Permanente, precum și cu notificarea misiunii de control, în perioada 15.07.2021—15.10.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Vrancea Noastră în anii 2019 și 2020, perioada verificată fiind 1.01.2019—31.12.2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că în anul 2019 Partidul Vrancea Noastră nu a înregistrat venituri și cheltuieli.

În anul 2020, veniturile obținute de Partidul Vrancea Noastră, conform documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control, au fost în valoare totală de 725,21 lei, după cum urmează: 300,00 lei venituri din donații și 425,21 lei contribuții obținute în campania electorală în alegerile locale din anul 2020, din care: 400,00 lei contribuții ale candidaților și 25,21 lei din alte surse.

În anul 2020, cheltuielile efectuate de Partidul Vrancea Noastră, conform documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control, au fost în valoare totală de 525,21 lei.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 3 alin. (8), art. 49 alin. (1) și (3) și ale art. 60 alin. (3) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 25 octombrie 2021.

Nr. 19.673.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă
la Partidul Pact pentru Galați în anul 2021**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu Planul de control pe anul 2021, aprobat de președintele Autorității Electorale Permanente, în perioada 15.07.2021—14.10.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Pact pentru Galați, perioada verificată fiind 27.02.2019—31.12.2020.

Constatări:

În urma verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că formațiunea politică nu a declarat venituri și cheltuieli pentru anul 2019.

În urma verificărilor efectuate asupra documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că în anul 2020 veniturile obținute de Partidul Pact pentru Galați au fost în valoare totală de 35.300,00 lei, după cum urmează: 25.350,00 lei venituri din donații și 9.950,00 lei venituri din donații reprezentând contribuții la alegerile locale din anul 2020.

În anul 2020, cheltuielile înregistrate de Partidul Pact pentru Galați, conform documentelor justificative puse la dispoziția echipei de control, au fost în valoare totală de 28.211,00 lei.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 3 alin. (8), art. 47 alin. (4) și ale art. 49 alin. (3) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 25 octombrie 2021.
Nr. 19.689.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

R A P O R T**privind rezultatul controlului efectuat de Autoritatea Electorală Permanentă
la Partidul Oamenilor Liberi în anul 2021**

— extras —

În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) și ale art. 44 alin. (1), (4) și (6) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu Planul de control pe anul 2021, aprobat de președintele Autorității Electorale Permanente, precum și cu notificarea misiunii de control, în perioada 15.07.2021—22.09.2021 s-a desfășurat misiunea de control referitoare la respectarea prevederilor legale privind veniturile și cheltuielile înregistrate de Partidul Oamenilor Liberi în anii 2019 și 2020.

Constatări:

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că Partidul Oamenilor Liberi a obținut în anul 2019 venituri în sumă totală de 8.274,25 lei, astfel: 3.760,00 lei reprezentând venituri din cotizații și 4.514,25 lei reprezentând venituri din donații. Cheltuielile au fost în sumă totală de 3.580,28 lei.

Ca urmare a verificărilor efectuate asupra documentelor puse la dispoziția echipei de control s-a constatat că Partidul Oamenilor Liberi a obținut în anul 2020 venituri în sumă totală de 248.643,21 lei, astfel: 47.058,60 lei reprezentând venituri din cotizații, 22.908,40 lei reprezentând venituri din donații și 178.676,21 lei venituri din contribuții la alegerile locale din 27.09.2020. Cheltuielile au fost în sumă totală de 261.031,07 lei.

S-a constatat faptul că au fost încălcate prevederile art. 49 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

București, 27 octombrie 2021.
Nr. 19.830.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 73

din 11 octombrie 2021

Dosar nr. 2.216/1/2021

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Marian Budă	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu	— judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adela Vintilă	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 2.216/1/2021 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare

sesizarea formulată de Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele probleme de drept:

„1. În interpretarea dispozițiilor art. 9 coroborat cu art. 22 din Codul de procedură civilă, poate instanța de judecată să invoce din oficiu incidența prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil referitoare la reducerea penalității vădit excesive și astfel să pună în discuția părților eventualul caracter disproporționat al clauzei penale, în lipsa unei cereri exprese din partea părții interesate?

2. În contextul unor penalități de întârziere în cotă procentuală stabilite de părți pentru îndeplinirea cu întârziere a unei obligații de plată a unei sume de bani, apreciate de instanța de judecată ca fiind vădit excesive, se aplică limitarea reglementată de art. 1.541 alin. (2) din Codul civil?”.

5. Magistratul-asistent învederează că, la dosarul cauzei, au fost depuse raportul întocmit, comunicat părților, și puncte de vedere ale acestora.

6. Președintele completului, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă a dispus, prin Încheierea din 22 iunie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 10.604/325/2020, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție cu nr. 2.216/1/2021.

II. Normele de drept intern incidente

8. Codul de procedură civilă

Art. 9. — (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege. (...)

Art. 22. — (1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz, judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință.

9. Codul civil

Art. 1.541 alin. (1) Instanța nu poate reduce penalitatea decât atunci când:

[...] b) penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului. [...]

III. Expunerea succintă a procesului

10. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Timișoara la 13 mai 2020, reclamanta A a solicitat obligarea pârâtei B la plata sumei de 1.000 lei cu titlu de onorariu plătit în momentul în care se radiază debitorul în urma închiderii procedurii falimentului debitorului C, precum și la plata unor penalități de întârziere în cuantum de 1% pe zi datorate la valoarea obiectului contractului de mandat, care curg de la 6 august 2019 și până la data achitării integrale a onorariului.

11. Judecătoria Timișoara, prin Sentința civilă nr. 7.599 din 5 august 2020, a respins cererea de chemare în judecată, reținând că debitul principal în cuantum de 1.000 lei a fost achitat la 12 iunie 2020, iar în ceea ce privește penalitățile de întârziere, acestea au fost contestate de pârâtă, iar reclamanta nu a depus la dosar un mod de calcul al acestora.

12. Împotriva acestei hotărâri, reclamanta A a formulat apel, solicitând obligarea pârâtei la plata penalităților de întârziere calculate conform alin. (2) al art. 1 din Anexa I pagina 1 la contractul de mandat, respectiv la valoarea obiectului contractului de mandat, calculate pentru perioada 6 august 2019 — 11 iunie 2020.

13. În cadrul soluționării apelului s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul prezentei sesizări.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

14. Prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere a constatat îndeplinirea condițiilor de admisibilitate prevăzute cumulativ în art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv:

- a) existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- b) instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- c) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- d) soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- e) chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- f) chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

15. Primele trei condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât este vorba despre o cauză aflată în curs de judecată pe rolul Tribunalului Timiș — Secția a II-a civilă, în faza de atac a apelului, iar hotărârea ce urmează să se pronunțe va fi definitivă, conform art. 1.033 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

16. Totodată, soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere.

17. Astfel, în ceea ce privește penalitățile de întârziere s-a arătat că există o discrepanță între valoarea debitului principal (1.000 lei) și valoarea penalităților de întârziere în măsura în care acestea ar fi acordate (2.061.600 lei), întrucât penalitățile de întârziere nu au fost prevăzute la valoarea debitului scadent, ci la valoarea obiectului contractului de mandat.

18. În acest context instanța a pus în discuție posibilitatea aplicării din oficiu a prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil referitoare la reducerea penalității vădit excesive, având în vedere că pârâta nu s-a prevalat de aceste norme nici în fața primei instanțe și nici în fața instanței de apel; aceste dispoziții legale nu prevăd nicio mențiune legată de posibilitatea invocării din oficiu a necesității reducerii penalităților de întârziere excesive, iar din această tăcere a legii rezultă și problema de drept a cărei interpretare se solicită.

19. Astfel, într-o primă interpretare a art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil se poate aprecia că invocarea penalităților excesive este la latitudinea părții interesate, fiind guvernată de principiul disponibilității ce caracterizează procesul civil, consacrat prin art. 9 din Codul de procedură civilă, instanța nefiind îndreptățită să pună în discuția părților eventualul caracter excesiv al clauzei penale în lipsa manifestării de voință a debitorului.

20. Într-o a doua interpretare s-ar putea susține că prevederile art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil sunt de ordine publică, astfel că instanța nu este ținută de voința părții interesate, având posibilitatea să pună în discuție eventualul caracter excesiv al penalității, iar în cazul în care sunt îndeplinite toate cerințele, să diminueze cuantumul clauzei penale până la o valoare proporțională cu prejudiciul suferit de creditor.

21. În funcție de interpretarea acordată dispozițiilor legale depinde și soluționarea apelului formulat de reclamanta A, întrucât dacă se ajunge la concluzia că instanța poate invoca din oficiu prevederile art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil, capătul de cerere având ca obiect plata penalităților de întârziere ar putea fi admis doar în parte, în măsura în care, în deliberare, instanța de control judiciar ar constata că penalitățile de întârziere sunt disproportionale.

22. În schimb, dacă instanța nu poate aplica art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil din oficiu, ea va fi ținută de quantumul penalității de întârziere astfel cum a fost stipulat în convenția părților, urmând să analizeze apărările părții care tind doar la o respingere în totalitate a capătului de cerere având ca obiect plata penalităților de întârziere.

23. În ceea ce privește art. 1.541 alin. (2) din Codul civil, acesta conține o limitare, stabilind un plafon sub care nu poate fi redusă clauza penală, chiar apreciată ca fiind excesivă, în sensul că penalitatea trebuie să rămână superioară obligației principale.

24. Având în vedere că o clauză penală poate fi prevăzută de părți în situația neexecutării obligației principale sau a executării neconforme (ceea ce implică o neexecutare la locul sau la timpul convenit), precum și împrejurarea că o astfel de clauză poate fi convenită în cotă procentuală sau într-un quantum fix, întrebarea care se pune este dacă limitarea prevăzută de art. 1.541 alin. (2) din Codul civil este compatibilă cu o clauză penală exprimată într-o cotă procentuală ce privește îndeplinirea cu întârziere a unei obligații de plată a unei sume de bani.

25. În acest sens, spre exemplu, o penalitate de întârziere de 10% pe zi, deși pare excesivă prin quantumul său, ar ajunge să nu poată fi redusă dacă numărul de zile de întârziere este unul redus, aceasta întrucât până la un anumit punct penalitatea va fi inferioară obligației principale.

26. În schimb, o penalitate de întârziere care pare rezonabilă la prima vedere, de 0,1% pe zi, spre exemplu, ar putea ajunge să depășească cu mult debitul principal dacă numărul de zile de întârziere este unul ridicat.

27. Dificultatea de interpretare a art. 1.541 alin. (2) din Codul civil rezidă în împrejurarea că, dacă penalitatea ar fi prevăzută într-un quantum fix, s-ar putea compara întotdeauna această valoare cu valoarea obligației principale, astfel încât textul legal s-ar putea aplica în mod facil. În schimb, atunci când penalitatea este exprimată procentual, comparația nu mai este ușor de realizat, întrucât valoarea penalității depinde întotdeauna de numărul de zile de întârziere, instituind un criteriu imprecis și variabil de determinare a penalității totale, anume data la care debitorul își va executa obligația principală de plată a sumei de bani.

28. Problema de drept supusă interpretării de către Înalta Curte de Casație și Justiție este nouă, întrucât posibilitatea de reducere a clauzei penale excesive a fost consacrată legislativ doar prin noul Cod civil, vechiul Cod civil prevăzând prin art. 1.070 doar posibilitatea de diminuare a penalității atunci când obligația principală a fost executată în parte.

29. Pe de altă parte, chiar dacă noul Cod civil a intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, astfel că până în prezent a trecut o anumită perioadă de timp, s-a apreciat că nu este decisiv doar criteriul temporal, fiind necesar ca acesta să fie coroborat cu incidența în practică a problemei de drept ivite și dacă instanțele de judecată au pronunțat un anumit număr relevant de hotărâri definitive din care să rezulte orientarea jurisprudențială. Or, cu privire la posibilitatea de invocare din oficiu a art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil sau la modul de interpretare a art. 1.541 alin. (2) din Codul civil nu au fost identificate hotărâri definitive.

30. Este îndeplinită și ultima condiție de admisibilitate, întrucât din verificările efectuate a rezultat că Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a pronunțat asupra problemei de drept.

V. Punctul de vedere al completului de judecată

31. Din cuprinsul art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil nu rezultă niciun indiciu cu privire la intenția legiuitorului de a conferi sau nu posibilitatea instanței de judecată de a reduce din oficiu o clauză penală care ar părea vădit disproporționată față de prejudiciul efectiv suferit, omisiune care s-a reflectat și în literatura de specialitate, fiind exprimate ambele opinii, atât în

sensul că instanța poate reduce din oficiu clauza penală, cât și în sensul că reducerea clauzei penale excesive ar fi doar la latitudinea părții interesate.

32. Cu toate că nu există un consens în doctrină cu privire la acest aspect, tribunalul a apreciat că reducerea clauzei penale excesive poate fi efectuată și din oficiu, de instanță, ținând cont că o asemenea măsură corespunde cel mai bine imperativului executării cu bună-credință a obligațiilor asumate și păstrării echilibrului ce trebuie să existe între interesele părților, fiind vorba despre o chestiune ce depășește sfera disponibilității părții.

33. Pe de altă parte trebuie să se observe că, potrivit art. 1.541 alin. (3) din Codul civil, orice stipulație contrară se consideră nescrisă, ceea ce denotă conferirea unei importanțe deosebite acestei dispoziții, care trebuie apreciată de natură imperativă, astfel că reducerea clauzei penale excesive nu este condiționată de solicitarea expresă a părții interesate.

VI. Punctul de vedere al părților

34. Apelanta-reclamantă A a arătat că pârâta nu a investit instanța de apel și nici instanța de fond cu reducerea penalităților de întârziere prin aplicarea art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil, apreciind că, dacă s-ar reduce din oficiu penalitatea, ar fi încălcate principiul disponibilității și principiul imutabilității obiectului litigiului.

35. Intimata-pârâtă B a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în legătură cu aplicarea prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil, penalitatea fiind vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzută de părți la încheierea contractului de mandat.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

36. Analiza jurisprudenței înaintate de curțile de apel a relevat două orientări:

— cu privire la prima chestiune de drept, Tribunalul Constanța — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Ploiești, Judecătoria Bacău, Judecătoria Moinești, Tribunalul Neamț — secțiile I și a II-a, Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, Tribunalul Giurgiu, Judecătoria Giurgiu (opinia majoritară), Tribunalul Teleorman, Tribunalul Cluj, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Tribunalul Mehedinți, Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, Tribunalul Galați — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Iași, Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Suceava — Secția a II-a civilă și Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal au apreciat că nu se poate invoca din oficiu incidența prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil în lipsa unei cereri exprese a părții interesate, existând și opinia contrară exprimată de Tribunalul Dâmbovița — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Judecătoria Onești, Judecătoria Piatra-Neamț, Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă, Tribunalul București (opinie majoritară), Judecătoria Oltenița, Judecătoria Bolintin-Vale, Tribunalul Ialomița (opinia majoritară), Tribunalul Ilfov, Tribunalul Maramureș, Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, Tribunalul Dolj, Curtea de Apel Galați — Secția a II-a civilă, Tribunalul Brăila, Judecătoria Iași — Secția civilă, Tribunalul Vaslui, Curtea de Apel Timișoara — Secția a II-a civilă;

— referitor la cea de a doua chestiune de drept, Judecătoria Constanța, Judecătoria Oltenița, Judecătoria Bolintin-Vale și Tribunalul Galați — Secția a II-a civilă au apreciat că penalităților de întârziere în cotă procentuală stabilite de părți pentru îndeplinirea cu întârziere a unei obligații de plată a unei sume de bani, apreciate de instanța de judecată ca fiind vădit excesive, nu li se aplică limitarea reglementată de art. 1.541 alin. (2) din Codul civil, în sens contrar pronunțându-se Judecătoria Piatra-Neamț, Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă, Tribunalul București, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov,

Tribunalul Cluj, Tribunalul Maramureș, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, Tribunalul Dolj, Tribunalul Mehedinți, Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Galați — Secția a II-a civilă, Tribunalul Brăila, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Iași, Judecătoria Iași — Secția civilă, Tribunalul Vaslui, Tribunalul Suceava — Secția a II-a civilă și Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

37. Ministerul Public, prin Adresa nr. 1.446/C/3.673/III-5/2021 din 26 august 2021, a arătat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practică judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

38. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și al Curții Constituționale nu au fost pronunțate decizii cu privire la problemele de drept ce fac obiectul prezentei sesizări.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

39. Prin raportul întocmit conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă s-a apreciat că sesizarea nu este admisibilă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

40. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă: „Dacă în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

41. Din cuprinsul prevederilor legale anterior enunțate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, ce trebuie să fie întrunite cumulativ:

- existența unei cauze în curs de judecată;
- judecata cauzei să se afle în ultimă instanță pe rolul tribunalului, al curții de apel sau al Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ivirea unei chestiuni de drept esențiale, de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

42. În plus, problema de drept trebuie să fie reală, să suscite interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, respectiv să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, astfel încât instanța de sesizare să considere că pentru a înlătura orice incertitudine referitoare la securitatea raportului juridic dedus judecării este necesară declanșarea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

43. Verificându-se întrunirea condițiilor de admisibilitate se constată că acestea se regăsesc doar parțial, sesizarea neîndeplinind toate exigențele procedurale menționate pentru a fi admisibilă.

44. Astfel, litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată; cauza care formează obiectul judecării în apel se află în competența legală a unui complet de judecată al Tribunalului Timiș — Secția a II-a civilă. Litigiul are ca obiect o cerere de valoare redusă, iar hotărârea ce urmează să se pronunțe va fi definitivă, conform art. 1.033 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia: „Hotărârea instanței de apel se comunică părților și este definitivă.”

45. Textul art. 519 din Codul de procedură civilă prevede condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sau să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, această cerință fiind îndeplinită în cazul sesizării de față.

46. În ceea ce privește condiția referitoare la relația de dependență dintre dezlegarea chestiunii de drept și soluționarea pe fond a cauzei, referitor la prima întrebare, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că această condiție nu este îndeplinită.

47. Inițial, instanța de trimitere a pus în discuție posibilitatea aplicării din oficiu a prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil referitoare la reducerea penalității excesive; prin apărările formulate, intimata-pârâtă a sesizat discrepanța dintre valoarea debitului principal și valoarea penalităților de întârziere și a solicitat, pe de o parte, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu problema de drept ivită, iar, pe de altă parte, aplicarea prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil, penalitatea fiind vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului de mandat.

48. Mai mult, partea a contestat, în primă instanță, chiar, cuantumul vădit excesiv al penalităților de întârziere și instanța a încadrat în drept susținerile acesteia, cererea fiind formulată cu respectarea condițiilor procedurale.

49. Așa fiind, în fața instanței de apel există solicitarea din partea pârâtei debitoare de reducere a penalităților vădit excesive, iar instanța urmează a se pronunța asupra acesteia.

50. Principiul disponibilității acoperă atât dreptul justițiabililor de a se adresa instanțelor de judecată în modul, forma și în contradictoriu cu persoanele pe care la doresc, dar și dreptul de a dispune în tot sau în parte de drepturile conferite de lege în cadrul unui litigiu pendinte.

51. Acestui drept îi corespunde obligația corelativă a instanței de judecată de a nu se pronunța nici minus, nici plus, respectiv *ultra petita*. Hotărârea pronunțată cu nerespectarea acestei obligații este supusă revizuirii conform dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 1 din Codul de procedură civilă.

52. În situația în care pârâtul, pe cale de apărare, invocă în fața instanței caracterul vădit excesiv al penalității, instanța trebuie să cerceteze și să se pronunțe asupra acestei solicitări.

53. Art. 9 alin. (2) din Codul de procedură civilă consacră expres că obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

54. Dacă se invocă, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de apărare, caracterul manifest excesiv al clauzei penale, instanța are asigurat cadrul procesual legal pentru a putea diminua cuantumul penalităților.

55. În această situație ar fi respectat principiul disponibilității, conduita judecătorului supunându-se dispozițiilor art. 9 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cercetarea judecătorească și soluția procesului încadrându-se în ceea ce părțile au stabilit prin cererile și apărările lor.

56. În situația în care instanța se pronunță asupra unui lucru care nu s-a solicitat, judecătorul încalcă atât principiul rolului judecătorului în aflarea adevărului consacrat de art. 22 alin. (6) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia „judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel”, cât și dispozițiile imperative ale art. 397 alin. (1) din Codul de procedură civilă, conform cărora „instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecării. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel”.

57. Reținând că există o solicitare expresă din partea pârâtei de reducere a cuantumului clauzei penale, rezultă că soluționarea pe fond a cauzei nu depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere prin prima întrebare din sesizare.

58. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare: „În contextul unor penalități de întârziere a unei obligații de plată a unei sume de bani, apreciate de instanța de judecată ca fiind vădit excesive, se aplică limitarea reglementată de art. 1.541 alin. (2) din Codul civil?”, aceasta nu privește o problemă de interpretare a dispozițiilor legale, ci una de aplicare a legii în situația clauzei penale stabilite în cote procentuale.

59. De altfel, chiar prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere susține că „dificultatea de interpretare a art. 1.541 alin. (2) din Codul civil rezidă în împrejurarea că dacă penalitatea ar fi prevăzută într-un quantum fix, s-ar putea compara întotdeauna această valoare cu valoarea obligației principale, astfel încât textul legal s-ar putea aplica în mod facil. În schimb, atunci când penalitatea este exprimată procentual, comparația nu mai este ușor de realizat întrucât valoarea penalității depinde întotdeauna de numărul de zile de întârziere, instituind un criteriu imprecis și variabil de determinare a penalității totale, anume data la care debitorul își va executa obligația principală de plată a sumei de bani”.

60. Așadar, instanța de trimitere susține că există dificultatea de a compara valoarea clauzei penale cu valoarea obligației principale, însă în litigiul pendent sunt cunoscute atât data la

care a fost executată obligația principală, cât și numărul de zile de întârziere.

61. Pe de altă parte, textul de lege ce se solicită a fi interpretat nu distinge între penalități stabilite în quantum fix și cele stabilite în cotă procentuală.

62. Așa fiind, *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* — unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă. Cu alte cuvinte, generalitatea formulării unui text legal conduce la generalitatea aplicării lui, fără a se introduce distincții pe care textul respectiv nu le conține.

63. Instanța de trimitere dispune de suficiente repere de analiză care să îi permită aplicarea textului de lege, în soluționarea cauzei cu judecarea căreia a fost investită, aplicând în acest scop mecanismele de interpretare a actelor normative.

64. În considerarea argumentelor expuse, sesizarea de față nu este admisibilă, deoarece mecanismul de unificare a practicii judiciare reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă poate fi utilizat doar ca urmare a întrunirii condițiilor restrictive de admisibilitate evocate, rolul său unificator putând fi exercitat numai în privința chestiunilor de drept noi, care se impun cu pregnanță a fi lămurite și care prezintă o dificultate suficient de mare în măsură să reclame intervenția instanței supreme.

Pentru toate aceste motive, în temeiul art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 10.604/325/2020, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„1. În interpretarea dispozițiilor art. 9 coroborat cu art. 22 din Codul de procedură civilă, poate instanța de judecată să invoce din oficiu incidența prevederilor art. 1.541 alin. (1) lit. b) din Codul civil referitoare la reducerea penalității vădit excesive și astfel să pună în discuția părților eventualul caracter disproporționat al clauzei penale, în lipsa unei cereri exprese din partea părții interesate?

2. În contextul unor penalități de întârziere în cotă procentuală stabilite de părți pentru îndeplinirea cu întârziere a unei obligații de plată a unei sume de bani, apreciate de instanța de judecată ca fiind vădit excesive, se aplică limitarea reglementată de art. 1.541 alin. (2) din Codul civil?”.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 11 octombrie 2021.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Ileana Peligrad

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.

Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

